

KURJER LITIEWSKI

w W I L N I E dnia 3. Pazdziernika V. S. R O K U 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 22 Września. Dalsze czynności wojsk Rosyjskich w Finlandyi. Odniesione zwycięstwo GL. Graffa Kamińskiego z pod Kourtani, opanowanie Kauchaioki i wyparcie nieprzyaciela z utwierdzonego stanowiska pod Ems, zrzuciły, że d. 26 Augusta Szwedzi opuścili ważne ze wszech miar pod Lapferd położenie, które było wzmocnione połowami fortyfikacyami. GM. Knoring ścigając nieprzyaciela po drodze ku Waza zajął bez żadnego oporu Christianstat, Nerpec i miejsca na przeciw Kusko, 25 przewozowych i wojennych różney wielkości statków z tego portu odeszło na głębiny. Do raportu GL. Kamińskiego z o walce pod Kourtani należy jeszcze ta wiadomość. Wojsko nieprzyacielskie z 6000 złożone, z półkami w cofnieniu wzmocnione zpierało się w każdym kroku; przeszedłszy nakoniec Salmi zastanowiło się na rozdrożu w stałym przedsięwzięciu utrzymania tego ważnego stanowiska. GL. Graf Kamiński wzmocniwszy przednią straż Półkownika Kulniewa rozkazał wyprzeć nieprzyaciela, a tem czasem posłał GM. Kozaczkowskiego krążyć w lewo dla potrwożenia nieprzyaciela z tyłu. Oręż J. J. Mci gotował i w tem zdarzeniu. Nieprzyaciel ucieczką się ratował ścigany przez wiorst 10, a 22 dnia roziażdy nasze już go nie spotkały za 15. W tej walce straciliśmy w zabitych i ranionych do 300 ludzi Wzięci w niewolę, których jeszcze pojmano do 50. stratę Szwedów za wielką podają. Generałowie Adeltkreuc i Graf Cronstet ranieni. Głównie kommanderujący G. piechoty Graf Buxhewden zaświadcza, że to znamienite zwycięstwo czyni wielki honor GL. Grafowi Kamińskiemu z, który w ciągu trzech dni biał, pędził wiorst 50 przewyższającego w siłach nieprzyaciela przez niedobyte stanowiska, przytem osobliwie chwali i należną mu sprawiedliwość oddaje za wypełnienie mądrym obrótem danyh mu rozkazów, i za postawienie półku Siewskiego z tyłu Szwedów od Lindulax.

D. 29 Sierpnia. Kontr Admirał Miasoiedow zostawiwszy pod Gangokram, fregatę, korwetę, bryk z batów i 4 kanonierskie łodzie, popłynął z dalszemi statkami do Bartsali. Połocki muszkietyerski półk poszedł 27 sierpnia z Tawasthus do Biörneburga. D. 28 sierpnia stanęło w Swéabörgu 12 kanonierskich łodzi, 13 batów i dwie pływające baterye, które Porucznik Baralnow 12 lipca z Cronstadu wyprowadził. Z tych niektóre idą do Hangut.

D. 2 września. Doniosł GL. Kamiński, że 28 sierpnia zajął z swoim korpusem Lappo, i że nieprzyaciel cofa się w najwyższym nieporządku. Feld Marszałek Klingsporn ustępuje z główną armią

do Wazy, a drugie wojska do Nikarlebi. Zalecono więc GL. Grafowi Kamińskiemu korzystać z porażki nieprzyaciela, i ścigać go dniem i nocą po wszystkich drogach nie dając spoczynku. GL. Graf Kamiński z przedsięwzięwszy uderzyć natężey na nieprzyaciela pod Lappo, ruszył cały korpus 26 sierpnia. Przednia straż postąpiła do Tapary. GM. Demidow rozłożył się z półkami Piotrowskim muszkietyerskim, 23 i 25 strzeleckimi, między przednią strażą a korpusem; straże nasze zbliżyły się do nieprzyacielskich. D. 27 rozkazał Półkownikowi Kulniew pośpieszyć z przednią strażą do Lappo, GM. Kozaczkowskemu oczyszczać brzeg lewy rzeki idąc w linii z przednią strażą, a GM. Demidow iść za Półkownikiem Kulniew z łodziami. Wysłane najprzód oddziały znalazły nieprzyaciela ustępującego i zajęły bez oporu Lappo. Główne siły Szwedzkie ruszyły na Kilistaro i Kaugawo. Przednie podjazdy ścigały nieprzyaciela i doniosły, że 15 wiorst ku Kilistaro już nie nayduie się. GL. Graf Kamiński z umyślił korzystać z rozsyпки nieprzyaciela. Posłał natychmiast w pogoń, GM. Kozaczkowskiego z 26 strzeleckim Półkiem, batalionem Kałużskim, i ze szwadronem Ułanów do Kaugawy, a Półkownika Kulniewa do Kilistaro, część wojska za rzekę przeprowił. Tym czasem Półkownik Wlastow z swoim oddziałem wyparłszy nieprzyacielskie forpoczty od Lindulax do Ofkoski opanował Perchib.

D. 28 sierpnia, Półkownik Kulniew wprowadził straż przednią do Kruowi, a GM. Kozaczkowski do Kaugawa. Pierwszy miał przeprowić się przez rzekę i iść do Kilistaro, a drugi wzięwszy półk Azowski muszkietyerski przełamał Nideherm i gonił nieprzyaciela do Nikarlebi. D. 29 sierpnia GM. Demidow z półkami Piotrowskim muszkietyerskim 23 strzeleckim i częścią Ułanów przeprowił się przez rzekę, on z Półkownikiem Kulniew miał uderzyć na nieprzyaciela z obydwóch stron rzeki i opanować Kilistaro. GM. Jankowicz z półkami Permskim i Biełozerskim poszedł za przednią strażą. Półkownikowi Turczaninowi zalecono z batalionem Wielikołuckim krążyć przez Nurmo dla połączenia się z GM. Uszakowem, aby zmusić nieprzyaciela do opuszczenia Kilistaro.

We 2 godziny popołudniu ruszyły kolumny. Półkownik Kulniew spotkał nieprzyacielskie pikiety i straż tylną. Zbił ich po krótkiej utarczce i ścigał ku Jlistaro do późney nocy. GM. Demidow nadszedł na nieprzyaciela w dostatecznych siłach blisko Jlistaro, lecz za pomocą przedniej straży z za rzeki działającej, zmusił do ucieczki. Półkownik Turczaninów złączył się o godzinie 3 z rana, d. 30 wysłane roziażdy nie znalazły nieprzyaciela w Storkiro, ustąpił do Lilkiro. GM.

Kozaczkowski opuściwszy w nocy Kaugawo uderzył na świtanie d. 29 na nieprzyjaciela na drodze ku Nidephernie. Cofając się Szwedzi spalili most łodzie i przewozy, a w okopach zasiadłszy z 6 dział bić zaczęli. GM. Kozaczkowski zatrudniał ich z przodu podobnym ogniem. Podpółkownik Karpenkow okrzywszy przeprowił się przez rzekę, i z tyłu uderzył na nieprzyjaciela, który tym sposobem został z mocnego stanowiska wyparty. GM. Kozaczkowski przeprowił się na drugą stronę opanował okopy. Strata nasza wynosi 2 zabitych i kilku ranionych; wzięliśmy niewolę 16 ludzi.

D. 31 sierpnia GM. Uszakow złączył się z korpusem GL. Graffa Kamińskiego z D. 1 września przednią straż GM. Knoringa posłał do Nopmo, kozacy do Johannisdala. Główna kolumna znajdowała się w Perpes. Flotylli rozkazano spieszyć do Wartsali, a Kexholmskiemu muszkieterskiemu półkowi z Tawasthus do Abo. Ważne poruszenia w okolicach Wazy zmusiły głównie komenderującego poruczyć ważne stanowisko koło Abo GL. X. Bagrationowi, a zbliżyć się do korpusu GL. Kamińskiego. Przybył więc d. 6 września do Biorneburga z Generał Kwatermistrzem Suchtelen i GL. Konownicinem. Reszta później.

LONDYN d. 6 września. Wojska Angielskie w Sycylii ciężką wytrzymały chorobę na oczy. Graf Beaujolais brat X. Orleans umarł w Malcie, X. Orleans do Londynu powrócił; 40 okrętów wypłynęło ztąd do Gothemburga. X. d'Yorck mocno pragnął być najwyższym wodzem wojsk w Hiszpanii. Opinia przeciwna przeważała; wojskowi nadewszystko oświadczyli nieukontentowanie, i nie chcieli mieć za wodza tego który hetmanił w Dunquerque i Helder.

Upadły gminne powieści o porażeniu wojsk Francuzkich w Portugalii; znajdziemy dziś w piśmiech tutejszych następujące doniesienia o tym kraju i Hiszpanii. Na końcu lipca G. Wellesley lądował blisko Lisbony z 8 brygadami, którym dowodzą GG. Hill, Fergusson, Nightingale, Bowes, Crawford, Fane, Anstruther, Ackland, co wszystko razem czyniło głów 14 t. Większa jest liczba Francuzów; gdy więc G. Junot naszych nie przmusił powracać na okręta, wnosimy, chociaż rząd milczy o tem, że Portugalscy obywatele przyłączyli się do Anglików. Według dworskiej gazety, ledwie d. 15 sierpnia strony przeciwne walczyć zaczęły; pierwszą bitwę ztoczono pod Lourinha, w której Anglicy mieliśmy zabitych 1 oficjera, 5 żołnierzy, obłąkanych 17; d. 17 pod Roleia zabitych 4 oficjerów, 66 żołnierzy, ranionych oficjerów 20, żołnierzy 316, obłąkanych 4 oficjerów, 70 żołnierzy; d. 21 pod Vimiera zabitych 4 oficjerów, 131 żołnierzy, ranionych oficjerów 37 żołnierzy 499, obłąkanych 2 oficjerów, 49 żołnierzy. Nie wyraziły pisma urzędowe, na którą stronę padło zwycięstwo w tych bitwach i wielu innych które później ztoczono.

Gdy główne wojsko nasze lądowało pod Lisbony, mniejsza dywizya z tysiąca morskich żołnierzy złożona tegoż czasu występowała z okrętów w Porto. Do G. Wellesley przybył Biskup tego miasta, niewiadomo dla jakiej przyczyny. O dywizyi G. Spencer, drugiej którą z Malty i Sycylii

zprowadzono, iakoteż o korpusie G. Moore z Szwecyi wróconym wzmianki nie ma w rapportach; zgadywać trzeba że muszą być użyte na Hiszpańskich brzegach. Obywatele tego kraju zaraz na początku swego powstania do Londynu przysłali deputatów dla umówienia się względem posiłków i czynney kampanii; do ich liczby w tych d. przybył Admirał Apodaca. Zebysmy prędką i regularną mieli komunikacyą z Hiszpanami, Admiralicya na ten koniec przeznaczyła wiele pocztarskich statków. Każda prawie prowincya przy powstaniu Juntę formowała; Asturyjska ma gwardyą własną, w której liczy 500 żołnierza. Dotąd między innymi naybardziej wstawili się wodzowie Castarnios zwycięstwem nad G. Dupont odniesionem, Paalfox obroną Sarragossy.

Nie wiemy dokładnie, iak wielu Portugalczyków porwało się do broni; to pewna że w Coimbra Studenci pióro na szpadę zamienili. Admirał Cotton ciągle stoi przed Lisbony; Lord Collingwood opuściwszy morza wschodnie i brzegi Turckie przybył do Cadix, Thornborough zaś krąży przed portami Francyi i Hiszpanii południowej, mając przy sobie okręta Royal Sovereign od 120 armat, Formidable od 98, Cesar, Malta, Canopus od 84, Spartiate, Eagle, Colossus, Magnificent, Renown, Kent, Sultan, Minotaure od 74; pod tym wodzem służy Admiraltowie Strachan i Martin. Wiadomo że u Hiszpanów i Portugalczyków nie tylko rękodzieła i kunszt, lecz samo samet rolnictwo zaniedbane było w wielu prowincjach; dziś więc Anglicy tych zprzymierzeńców nie tylko w broń i mundury, ale nawet w chleb i żywność opatrywać musimy; to pewna że bez zrowadzenia tych potrzeb z zagranicy, Hiszpani i Francuzi woiować dni kilka nie mogą w Nawarze, Arragonii, obu Castiliach, Leonie, Estremadurze, gdyby nawet nie były przez wojnę domową zniszczone. Czekamy dokładniejszych wiadomości o Hiszpańskich i Portugalskich obywatelach, którzy wcześniej burzę przewidziawszy familie swoje, bogactwa i skarby publiczne, prywatne, kościelne unoszą do Amerykańskich osad, szukając bezpieczeństwa, spokojności, nowej oyczyzny. Ameryka północna w 17 i 18 wiekach zaludniła się podczas rozruchów Europejskich; podobno w 19 wieku Brezylia, Peru, Plata, Mexico, Terra Firma z podobnych w dawnym świecie zdarzeń korzystać więcej będą.

Z wyspy Barbados Anglicy wyprawę niedawno przedsięwzięli chcąc podbić blizką osadę Martin do Francuzów i Hollendrów spólnie należącą; nie powiodło się przedsięwzięcie; nieprzyjaciel znalazł się mocniejszy niż rozumiano; wodz naszej wyprawy z częścią ludu padł trupem, batterye nadbrzeżne zdobywając, resztę maytków i żołnierzy na ląd wysadzonych zabrano w niewolę, okręta uszły. Odwoływając z Gothemburga wojsko G. Moore, rząd Angielski zostawił na morzach północnych Admiraltów Saumarez i Hood z 9 okrętami liniowemi, ażeby Szwedom pomagali; od tych wodzów żadney wiadomości rząd nie odbiera, czyli pewniey nie ogłasza; to szczególnie nam doniesiono o czynnościach Gustawa Adolfa, że wojsku swe-

mu pod Feld Marszałkiem Klingsporn dokazujące-
mu w okolicach miasta Vasa dał imie armii pół-
nocno Finlandzkiej; drugiemu które zgromadził na
wyspach Aland pod G. Vegesack, armii południo-
wo Finlandzkiej.

PARYŻ d. 17 września. Przez miasto Na-
ncy przechodzi 17000 ludzi od wielkiej armii, co-
dzień po 1800 lub 1900. Dwie dywizye Marszał-
ka Davoust X Averstaedt po odebraniu przez nad-
zwyczajnego kuryera wiadomości ruszyły z War-
szawy do Szląska. Wszystkie drogi są zawałone
wojskiem i artylleryą; Marszałek i Generał dywi-
zyi Morand iadą do Wrocławia. korpus Grena-
dyerów Generała Oudinot miał rozkaz udać się na
Głogów, korpus Marszałka Mortier 28900 ludzi
rusza ze Szląska. Rozmaite odezwy zachęcające
obywatelów do nayepszego przyięcia Rycerzy z
nad Wisły idących ku Pyreneom wydane zostały
przez Prefektów w różnych departamentach. Spo-
dziewają się, iż Imperator w półowie Pazdziernika
wyiedzie do Bayonne, do 18 tego miesiąca wszy-
stkie kolumny, które do Hiszpanii są przeznaczo-
ne stanąć na Pyreneach powinny dla zagaienia kam-
panii. Ciężka artyllerya i wszystkie potrzeby bę-
dą w tym czasie gotowe na granicach do użycia.
Królowie Hollenderski i Westfalski wyjeżdżają do
Niemiec północnych, Król Neapolitański pospieszył
przez Rzym do swojej stolicy. G. Miollis ho-
nory czynił. D. 6 stanął w Neapolu. D. 11 gwar-
dya Imperatorska dała na polu Marsowem wspa-
niałą ucztę dla 8000 przechodzącego wojska od
wielkiej armii do granic Hiszpańskich. Imperator
odprawił rewia w Tuilleries, nazajutrz w dalszą po-
szli drogę; batalion grenadyerów i batalion Wol-
tizerów z kompanią artylleryi konney z gwardyi
Króla Hiszpańskiego z Neapolu przechodziły d. 3
przez Nice do Hiszpanii. Odezwa Maira w Bayon-
ne jest następną. Wielka armia idzie do Hiszpa-
nii; liczne iey korpusy wkrótce nadeyda do nasze-
go miasta, gotujemy się do przyięcia mężnych, któ-
rzy nie przestali zwyciężać, którzy przeszli Elbę,
Odrę i Wisłę; i pokoy požądany oyczynnie dali.
Mieszkańce tuteysi wiele uczynili, więcey
ieszcze ofiarować powinniśmy; przechod wojska zay-
mować powinien naszą uwagę i staranie naywyż-
sze, czynić ofiary przywykliście. Przyłożmy
się wszystkimi sposobami do spełnienia wielkich
projektów naszego Monarchy; który zapowiedział
swemu ludowi, że na końcu roku nie będzie ie-
dnej wsi zbuntowanej w Hiszpanii. Pierwsi będziemy
kosztować owocow przywróconego porządku tej
wielkiej krainie. Obowiązany będę przez czas nie-
iaki zaymować liczne kwatery; wzywam mieszkań-
ców i polegam na ich poświęceniu się, rozumiejąc
iż żaden nie odmówi potrzebie. Właściciele wiel-
kich domow przygotują się do umieszczenia wo-
tdzow. Każda familia sciesni zapewne swoje po-
mieszkanie ile tylko bydź może, a dobrą chęcią
nadstarczy niedostatek. Wszystkie domy i poko-
ie otwarte bydź powinny, nieprzytomni pospieszą
dla przyięcia żołnierza zesłać takich którzyby po-
rzadek utrzymywali.

Rząd podał do wiadomości powszechney, że
traktatem podpisanym w naszej stolicy d. 8 mię-

dzy Francją i Prussami przez Ministra Champa-
gny i X. Wilhelma, trudności dotąd zachodzące
ułatwione zostały; ta ugoda nie jest urzędownie
ogłoszona, i przed ratyfikacją obu Monarchów
nie będzie. Słychać że zciaga się naybardziej do
kontrybućyi wojennych, iakie armia Francuzka pod-
czas wojny ostatniej, albo nawet po iey zakoń-
czeniu prowincyom Pruskim płacić kazała; tych do-
tąd nie opłaconych Król Pruski w pomienionej
ugodzie miał przyznać dla nas 140 millionów fran-
ków. Ogromney summy półowagotowizną alboteż
pewnemi wexlami powinna być opłacona w dni 20
po zamianie ratyfikacyi; półowa druga będzie za-
bezpieczoną na wszelkich dobrach koronnych Pru-
skich; ostatnia część dopóki nie będzie oddana,
Francuzkie wojsko załogę trzymać powinno w
twierdzach Stettinie, Custrinie, Głogowie, byleby li-
czba tego garnizonu nie przechodziła głów 10 t.
Jeżeli Król Pruski miał iakie pretensye pieniężne
do zprzymierzeńców dziś Francyi, dawniej podda-
nych swoich, te wszystkie Imperatorowi Napoleo-
nowi ustępuie. Naostatek z stolicy Berlina, wszy-
stkich twierdz, miast, krajów Pruskich przez tra-
ktat Tilzański pozostałych pod panowaniem Fry-
deryka 3, Francuzki Monarcha wojsko swoje przed
koncem miesiąca pazdziernika w roku terazniey-
szym kaze wyprowadzić. Czekamy urzędowego po-
twierdzenia tak ważney wiadomości.

Biega tu pogłoska, która w listach z Borde-
aux pisanych miała wziąć początek, że między wie-
lo Juntami Hiszpańskimi naypierwsza, ta która z
Sewilli niedawno przeniosła się do Madritu, w na-
rodzie naypoważniejszy, że pod iey zwierzchnictwem
Castannios G. Dupont zwyciężył, stanowszy w sto-
licy, a widząc niezgodę między stronnikami swoimi
rosnącą, zatem niepodobienstwo pomyslnego woio-
wania z Francuzami, odezwę uczyniła do Impe-
ratora Napoleona, z przyłączoną proźbą, ażeby swo-
iem posrednictwem i powagą chciał przywrócić
pokoy Hiszpanom, ofiarując uznać Królem Kato-
lickim brata iego Józefa. G. Baraguay d' Hilliers
został Guãernatorem Wenecyi na miejscu G
Lauriston, który powraca do służby dawney przy
boku Monarchy. Baraguay był wodzem licznego
bardzo korpusu woysk Francuzkich rozłożonego w
Friulu przy granicach Austryackich; ten rozkazem
naywyższym niedawno rozwiązany został, iak w tych
stronach mniej potrzebny, ponieważ wojny lądo-
wey obawiać się nie wypada; wszystkim zaś regi-
mentom pospieszać kazano do innych korpusów,
tych mianowicie które przeciwko Hiszpanom po-
wstającym dokazywać będą.

Prawodawcze zgromadzenie narodu naszego
będzie zwołane przed koncem pazdziernika. Z Mo-
narchą do Saxonii iadą Wice Elektor Talleyrand,
Wice Connetable Berthier, W. Marszałek Duroc,
i Sekretarz stanu Maret. Azanza Prezydent Jun-
ty Bayońskiej, Urquijo Minister do Hiszpanii po-
spieszyl. Dywizye woysk Niemieckich od Xiążąt
związku Reńskiego w pomoc nam dane, formować
będą rezerwę przy górach Pyreneyskich.

BAYONNE d. 10 września. Armia Fran-
cuzka ze wszech stron zgromadza się, następująca
iesien do prowadzenia wojny w Hiszpanii naylep-

szą porę obiecuje. Mówią o marszu sześciu dywizyjów z północy, zakupią wiele wołów i dalszej żywności, gdyż ostatnie zapasy wkrótce w Hiszpanii zniszczone będą. Marszałek Ney zawczora tam wyiechał. Król miał główną kwaterę w Miranda, teraz ma się znajdować w Pampeluna; Administracya jest w Wittoria. Wiele tu ięńców Hiszpańskich przyprowadzono; żadney pewney wiadomości z Madritu niema, ta jedna tylko, że tak nazwana Regencya przemieściła się z Sewilli do stolicy. Słychać że 16 t. obywatelów Walencyi, tam wtargnęło i miasto spustoszyło; mordowali szczególnie przyjaciół Francuzkich; że Generałowie Cuesta i Palafox poróżnili się, z których ostatni miał oddzielić się od Insurgentów i Arragonią za wolną ogłosić. Rozdwojenia podobne mogą zaiste nastąpić najłatwiej; zwyczajnie w rozruchach domowych na czele Insurrekcyi nie stawa powołany; lecz najsміelszy lub najszczęśliwszy, Naczelnicy wielorakiego są gatunku, starzy i zasłużeni Officerowie, osoby które piastowały urzęda cywilne &c. Dotąd Generał Kapitan nie został obrany, wszyscy od lat 15 do 45 mają być zwołani. Braknie tylko na orężu, prochu i ołowiu. Wodzowie Hiszpańscy znaiomi są Castannios, Cerwallen, Clammo, Carro, Cuesta, Palafox.

Przy dobyciu Bilbao wiele krwi przelano, granaty francuzkie spaliły wielki klasztor S. Ferdynanda gdzie Hiszpanie zamknawszy się upornie bronili się. Miało tam zginąć 800 Insurgentów; armia Francuzka ma być w Hiszpanii rozłożona dzisiay w następnych miejscach. Dywizya M. Moncey na lewem skrzydle ma główną kwaterę w Lograno i Riana; forpoczty walczyły z Insurgentami którzy ile mogą strzegą się rozprawy i rozsypują się. Marszałek Bessieres, który prawem skrzydłem wodzi ma główną kwaterę w Santa Mariai, też same stanowiska od Pan Orwa aż do Burgos zajmuje; gdzie kawalerya Lasalle jest rozłożona główny korpus przy Królu najdujący się osadza oba brzegi Ebro i wszystkie góry Biskayskie, korpus Miquelets ustanowiony w departamencie niższych Pirenców do pilnowania granic, wkrótce zupełną będzie miał liczbę, dwa razy więcej stanoło ludzi niż było potrzeba, 59 regiment przyszedł do S. Sebastian. Imperator kazał sporządzić 1000 wozów od Marlborougha nazwanych dla przewiezienia żywności, która powinna wystarczyć dla 200 t. na trzy miesiące. Zakupiono ogulnie wielką ilość żywności w żyźnych prowincyach Arragonii i Katalonii. Nigdy niewidziano większey gotowości; w górach nieznaione dotąd odkryto wąwozy które w następnym armii kierunku przydać się mogą.

WIEDEN d. 24 września. Armia Austriacka dzis liczy 7 Feld Marszałków, 12 Generałów artylleryi i kawaleryi, 70 GL. 98 GM. 162 Półkowników służbę czyniących. Dla prędszego zbudowania twierdzy Comorn w Węgrzech, Generalissimus Arcy X. Karol posłał tam na załogę 9 regimentów pieszych, 2 konne i 2 t. rozmaitego rzemieślnika. Niektórzy Arcy XX. z Seymu Presburgskiego powrócili do naszej stolicy; Cesarz z małżonką wkrótce spodziewany w Laxenburgu. Stany Węgierskie podały Monarsze przełożenia swo-

ie i proźby, których treść niewiadoma, gdyż na tajnych posiedzeniach pisane, pod pieczęcią oddane były; równą koleją przesłana jest od tronu odpowiedź. Franciszek I ozdobił wielkim krzyżem orderu S. Stefana Kanclerza Erdoedy, Graffa Szapary; kommandorskim Graffa Brunswick, Rezwa, Semsey; niektórzy z Magnatów Węgierskich przy obrzędku koronacyinym otrzymali tytuł tajnych konsyliarzów, inni Szambelanów. Tajnym konsyliarzem został Skarszewski Biskup Lubelski. Nowy Minister skarbowy O Donel wydał niektóre urządzenia zciągające się do zmniejszenia ogromney liczby cyrkulujących w kraju bankocetłów; albo przynajmniej podniesienia ich do wyższej ceny niż dzis mają, czego też po części dokazał.

Potwierdziła się wiadomość o podpisanem zawieszeniu broni między Serwianami i Turkami; przeciwnie woyska rozeszły się z obozów powracając na dawniejsze stanowiska. Soliman Basza nie wprzód przystąpił do ugody, aż z Constantinopola odebrał rozkaz Sułtana nowego Mahometa, wyraźnie przeciwny dawnym rozkazom Mustafy, który chciał koniecznie mocą oręża Serwiią podbić. W stolicy Ottomańskiej coraz nowe głowy pokazują się utkwione na murach pałacu Monarszego, zdjęte przyjaciółom złożonego Mustafy, albotęz nieprzyjaciółom Selima, którzy jakimkolwiek sposobem przyczynili się do zadania śmierci gwałtowney temu Panu; do tego dzieła nawet kobiety należały. W liczbie wyższych urzędników Porty złożonych z urzędu położyć trzeba W. Admirala Seid Ali, rodem Algerczyka, który znakomicie zasłużył się państwu Ottomańskiemu na wojnach i w pokoju; mianowicie oświadczając się głośno protektorem i obrońcą narodu Greckiego; na jego miejscu Bairaktar zrobił naczelnikiem potęgi morskiej Baszę Silistryi.

COPPENHAGA d. 17 września. Nie mamy ieszcze pewney wiadomości, iak wielu żołnierzy Hiszpańskich Duńczycy i Francuzi rozbroili; iak wielu Margrabia La Romana uprowadził na morze, nakoniec iaki skutek sprawiły odezwy Marszałka Bernadotte i G. Kindeland, którzy buntowników ostrzegali, że oyczyznę swoiey nigdy oglądać nie mają, lecz do Canady albo Indyi przez Anglików będą zawiezieni. To pewna że poymanych rozbroiono, do Niemiec odesłano, konie od iazdy zaprowadzono do Berlina; nie słychać iak wielu wiernych pod chorągwiami zostało. W Belcie większym krążą z okręta liniowe, kilka fregat Angielskich; przez tę ciasninę i Sund niedawno przeszedłszy liczne flotty przewozowe udały się prosto do Gothemburga; znajduie się na nich woysko Hiszpańskie, któremu Szwedzi na ląd swój występować nie dozwolili; przeto po krótkim spoczynku wszystkie statki odplynęły na morze północne, zkad Hiszpani poydą na miejsca od nowych zprzymierzeńców naznaczone. Nie słyszemy żeby która z wysp albo twierdz Duńskich ieszcze została w ręku Anglików i Hiszpanów. Król Fryderyk 6 Akademii w Kiel Holsztyńskiej nowe przywileie nadawszy, zupełnie ją porównał z Coppenhagską.